

גיליון מס' 3

שנה 83

כ"ד בחשוון תש"ף

22.11.2019

- עלון פנימי -

עריכה, הקלדה ועיטור: כרמלה

עיצוב: Egg Design

alonimshaarhagolan@gmail.com

לחיות בארץ-ישראל / אריה סיון

להיות דרוך כמו רובה, היד
אוחזת באקדח, ללכת
בשוקה סגורה וחסומה, גם לאחר
שהלחיים נמלאות אבק
והבשר הולך וסר, והעיניים מתקשות
לדבק במטרה.

ישנה אמרה: אקדח טעון
סופו לירות טעות.
בארץ-ישראל הכל יכול לקרות:
נוקר שבור, קפיץ חלוד

או הוראת בטול בלתי-צפויה

כפי שארע לאברהם בהר המוריה.

מפתח העלון

בעלון זה נפתחות שתי פינות קבועות חדשות של נורית קצירי: "הוא עוד ישוב" ו"תמונות מחיי קריאה".

לצידין מתחדשות שתי פינות ותיקות: שרית עזרא מחדשת את פינתה הוותיקה "מה מתבשל", שבה העניקה לנו מתכונים בליווי סיפור, והפעם בשם "הלוחשת לסירים".

רתם ברק מחזירה לדפי העלון את "מפי הטף". פינה זו החלה ברשימות של ציורה, הלא היא מרים רות, וכיכבה בעלוני הקיבוץ שנים רבות. הרשימות בעלוני לאורך השנים תרמו פרק חשוב לספר "משלנו", ממנו נהנו רבים, לא רק חברי קיבוץ או בני קיבוץ לדורותיו. מסיבות שונות ומשונות בשנתיים האחרונות התדלדל מאוד מדור זה עם הבלחות קטנות פה ושם.

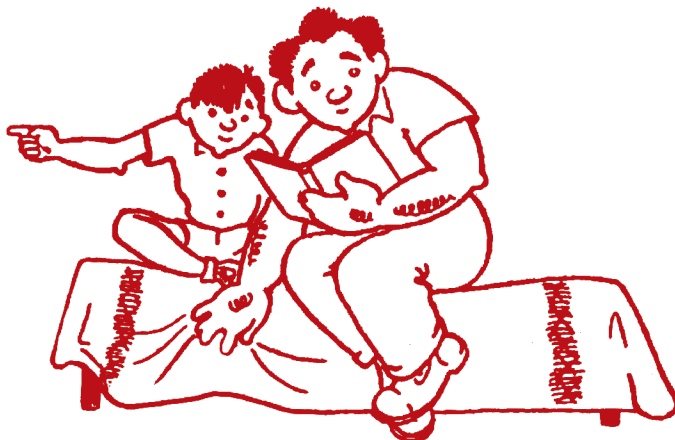
לשמחתנו הרבה, רתם החליטה לחדש אותו. בעלון זה - "חוכמות" של ילדים לדורותיהם, בעלון הבא - אקטואליים יותר. כותרת הפינה, איור של הניק, ניצבה בראשה מיום שהעלון עבר להדפסה בדפוס במקום בסטנסיל.

זאת ההזדמנות לחזור ולבקש מאימהות ואבות, סבתות וסבים, מטפלות וגננות לרשום את הדברים ולהעביר לעלון או לרתם (חשוב לציין את גיל הילד) 052-6524312.

ולסיום, תזכורת: העלון נסגר ביום שני בבוקר, שבוע וחצי לאחר צאת העלון הקודם, כדי לסיים את העריכה, ההכנה לדפוס ותיקונים אחרי הגהה - לכן כל חומר לעלון צריך להגיע למערכת בדוא"ל (במייל מוקלד ולא בכתב יד!) עד בוקר (לא צהריים) יום שני. ועוד דבר קטן: אם לא מספרים לנו - אנחנו לא יודעים. כתבו וספרו, דווחו!!! - במייל ובווטסאפ. הדוא"ל של העלון alonimshaarhagolan@gmail.com

קראו בנעימים.

אביב לשם (שהתחיל בחפיפה כדי להפוך לעורך העלון) וכרמלה

24/9/19

נוכחים: אילן אופיר, שאול גור, ענת לשם שילה, עובד גולני, דני ברייר, שלמה חרפי, יעקב שן, איל גרונו, ידידה נעים, נורית קצירי, תמיר מייזלס, משה דיין.
אינם נוכחים: יאן משוב, יאיר תורגימן, רמי יעקב.
מוזמנים: הלל צרי, מוטי אליאסי

1. אישור פרוטוקול

פרוטוקול מיום 20/8/19 אושר.

2. הצגת ענף הבנות

הלל הציג את המצב בענף הבנות כיום: דונמים ומחירים לפי עונות. הוצגו נתונים על כוח האדם הרב בענף (הכוונה לריבוי עבודת כפיים של עובדי קבלן), דרכים להתמודדות ודרכים לשיפור והתייעלות עתידיים בענף.
מדברי הנוכחים:

- יש להציב יעד להגדלת הרווח נטו לענף, העלאת תמורה לק"ג ע"י שינוי צפיפות המטע.
בעתיד לא יהיה מנוס אלא לעבור לכבל ווי.
- בחקלאות הצמחית יש להפיק את המירב מאמצעי הייצור הקיימים ע"י קיצור משך המנוחה, החלפת שטחים ומציאת שיטת גידול וזנים שייתנו את מירב ההכנסה.
פתיחת המשק ליבוא תחסל, כנראה, את ענף הבנות.

3. הצגת סיכום חצי שנתי

מוטי מציג את הסיכום החצי שנתי ומעלה בעיות כלליות בהטמעת התוכנה בהנח"ש. הוצגו ענפים מרכזיים, תוך ציון בעיות והצלחות עיקריות וגורמים למצב. ניתנה סקירה על ענף הלול בשער הגולן ומצב הענף בארץ. הוצגה סקירה קצרה של מצב "גולן" לחצי שנה בדו"ח רווח והפסד. בישיבה הבאה יוצג ענף הרפת.

הישיבה הסתיימה בהרמת כוסית לכבוד השנה החדשה.

7/11/19

נוכחים: רמי יעקב, אליעזר לסקה, נעמי מור, אורה אלון, שלמה שגיא, צאלה גיצין, ניצן רימר, יואב גולן, זיו בן סירה, אביב לשם, אילן אופיר, אלי עמוס, הלל צרי.
לא נכחו: דגנית חי, רויטל זהר, נילי ארזי, רותם קידר.
מוזמנים: מעין כצנלסון, בתיה שילה, רבקה אמיר.

1. דיון לאישור הקמת שדה סולארי בחלקת השקדים בתענכים -

העברה לשיחת קיבוץ

אילן אופיר הציג את הנושא, לפיו המדינה מעודדת בעשור האחרון ייצור של מתקני אנרגיה מתחדשת כתחליף לייצור חשמל בדרכים מזהמות. החלקה המדוברת נמצאת בלאגיון, אזור תענכים, שם יש לנו 600 דונם עליהם אנחנו מגדלים שקדים. המדינה מקימה "פרוזדור תשתיות" לקו רכבת עתידי, שאמור להגיע לאזור התעשייה ולתחנת כוח שתיבנה באזור. אחרי הפקעת אדמות, יישארו לנו 250 דונם בלבד.

בחודשים האחרונים עשינו בדיקה להיתכנות כלכלית של הקמת שדה סולארי שייצר עד 10 מגה וואט בשנה. הרווח השנתי של מכירת כמות חשמל כזו הוא 4 מלש"ח (משותף עם החברה השותפה שנבחרה על ידנו - "סולגרין"). נוסח הסכם משפטי עם החברה הזו, וכעת נדרש אישור שיחת הקיבוץ ואחריה קלפי. התכנון והאישורים להקמת השדה הסולארי צפויים להימשך 4-5 שנים. כרגע ממשיכים לגדל שקדים עד שמקבלים את כל האישורים ואין סיכון מכיוון כלשהו של הפרויקט. יגיע לשיחת קיבוץ ולקלפי לאישור ההסכם עם החברה.

בהצבעה שנערכה במזכירות כל חברי המזכירות הצביעו בעד הקמת השדה הסולארי.

הנושא יועבר לדיון בשיחת קיבוץ וקלפי.

2. דיווחים והודעות

רמי דיווח על שיח המתקיים עם מספר משפחות הבוחנות הישארות בדיוור קבע נוכחי וקבלת סכום כספי, עליו הוחלט שיימסר למשפחה לה זכאות לעבור לדיוור בשכונה החדשה אך תעדיף להישאר בדיוור קבע נוכחי בו היא מתגוררת.

מפאת חוסר זמן בישיבה והצורך בבדיקה של אופן ההעברה בפועל - הנושא יובא לישיבה הבאה לדיון ואישור.

רמי יעקב, מזכיר

7/11/19

חלוקת רווחים - קביעת מדיניות קבועה

ענת לשם מציגה את הנושא: נתוני העברות רווחים של 10 שנים מ"גולן" ואשר חולקו לחברי הקיבוץ כ"בונוס" שנתי. בממוצע חולקו 50% מסך הרווחים שעברו מ"גולן" לחברים. לאור האמור, הנהלות הקיבוץ ראו לנכון לקבוע מדיניות חלוקה קבועה ובכך למנוע דיונים שנתיים בנושא.

מדברי חברים:

- מה יהיה בשנים פחות טובות? אכן המדיניות קבועה ואם תהיינה שנים של העברת רווחים נמוכה יותר זה ישתקף בהעברה לחברים.

- קביעת מדיניות קבועה מעגנת למעשה את זכויות החברים לבונוס שנתי וקובעת מנגנון שאינו יכול להשתנות עקב צרכי הקיבוץ העלולים להשתנות מעת לעת.

- למעשה ההחלטה תקבע את הסכום השנתי שעובר מדי שנה לחלוקה לחברים לאחר ש"גולן" יעבירו את הרווחים לקיבוץ. במידה ותהיה שנה קשה, נעשה מדרג שימושים שונה בהתאם להחלטה שתתקבל.

בסיום הדיון הוחלט להעביר את הנושא לאישור בהצבעה בקלפי הקרוב.

2. אורן שגב קבלה לחברות

הלל הלוי, רכז ועדת קליטה, הציג את הנושא:

אורן, בן קיבוץ, התקבל למועמדות לפני שנה, ועל פי תקנון ועדת קליטה בתום שנת מועמדות מתקיים דיון במזכירות על קבלתו לחברות, הצבעה, וממנה לשיחת קיבוץ ולהצבעת כלל החברים בקלפי. אורן עובד במפעל א.ר.י של כפר חרוב כאיש שטח ותמיכה טכנית, הדרכה ותיקונים. הוא הסדיר את הנושאים הכספיים הנכללים בתהליך הקליטה. צוין בדיון שהקשר איתו חיובי מאוד. ועדת קליטה ממליצה למזכירות ולשיחת הקיבוץ לקבל את אורן לחברות. הלל ציין כי אורן החל את תהליך הקליטה ביחד עם בת זוגו ענווה, שבינתיים התחילה ללמוד לימודי תואר שני ולכן היא ביקשה בשלב זה שלא להמשיך במסלול הקליטה. אורן ציין בדבריו שהוא וענווה התחילו ביחד את תהליך הקליטה בכוונה להיקלט בשער הגולן.

לאחר דיון במזכירות הוחלט לקבל את המלצת ועדת קליטה ולהעביר את בחירתו של אורן לחברות לשיחת קיבוץ וקלפי. חברים איחלו לאורן הצלחה בדיון בשיחה. הנושא יועבר לקלפי להצבעה ברוב הנדרש לקבלה לחברות - 2/3 מקולות המצביעים חייבים להצביע בעד.

3. הקמת שדה סולארי בחלקת השקדים שבתענכים

מוזמנים נציגי חברת "סול גרין"

אילן אופיר וגיא, שהוא נציג החברה, הציגו את הנושא, לפיו המדינה מעודדת בעשור האחרון ייצור של מתקני אנרגיה מתחדשת כתחליף לייצור חשמל בדרכים מזהמות. החלקה המדוברת

נמצאת בלאגיון, אזור תענכים, שם יש לנו 600 דונם עליהם אנחנו מגדלים שקדים. בחלק מהשטח כ-350 דונם המדינה מקימה "פרוזדור תשתיות" לקו רכבת עתידי וקו גז שאמורים להגיע לאזור תעשייה ולתחנת כוח שתיבנה באזור. אחרי הפקעת אדמות, יישארו לנו 250 דונם בלבד. עשינו בדיקה להיתכנות הקמת שדה סולארי שייצר 10 מגה וואט בשנה. נבחרה חברת "סולגריין" להקמת החברה המשותפת. נוסח הסכם משפטי עם החברה, וכעת נדרש לפני החתימה אישור שיחת הקיבוץ. התכנון והאישורים להקמת השדה הסולארי צפויים להימשך 4-5 שנים. כרגע ממשיכים לגדל שקדים עד קבלת כל האישורים הנדרשים. בתקופה זו אין כל סיכון לשטח השקדים.

יגיע לקלפי לאישור ההסכם עם החברה.

רשם:

רמי, מזכיר

צוות המועצה האזורית ביקר בשער הגולן

ראש המועצה עידן גרינבאום וצוות מנהלי אגפים ביקרו (5.11) בשער הגולן, למפגש עם מנהלי תפקידים בקיבוץ, במה שהוגדר פגישת "מטה מול מטה".

בפגישה הציג רמי יעקב, מזכיר הקיבוץ, את שער הגולן מכמה היבטים: אורחות חיים ושירותים לחברים, אוכלוסייה וצמיחה דמוגרפית, ענפים וביטחון סוציאלי, אתגרים עימם מתמודד הקיבוץ והמשימות של השנים הבאות. אחריו הוסיפו ממלאי תפקידים מהקיבוץ בתחומי תכנון ותשתיות (דורון רות), חינוך (שירה וקרלה), ביטחון (אלי), בריאות ורווחה (לילי) והציגו את פעילותם, מעלים שורה של בעיות וצרכים ובעיות שפתרון יכול אולי לבוא מאנשי הרשות המקומית ותקציביה.

את מרכז הדיון תפס נושא המציאות הדמוגרפית של שער הגולן, המאמצים לקלוט חברים חדשים, מצוקת הדיור והתשתיות בתוך הקיבוץ, קידום השכונה החדשה ותכנון שכונות נוספות עתידיות.

ראש המועצה דיווח על נושאים שמקדמת המועצה מול משרדי ממשלה, וציין כי המועצה החלה בתהליך של מיתוג מחדש בעזרת קבוצות מיקוד מתושבי עמק הירדן, בגילים שונים וסביב נושאים שונים.

גינות נוי פרטיות של גיל הזהב

נילי ארזי

בישיבת המזכירות הרחבה וגם בדיווח בעלון האחרון עלה הנושא של אחזקת גינות של חברים מבוגרים. הודגשו בו שני עניינים:

1. על פי נוהג הקיים שנים רבות, הקיבוץ אינו מטפל בגינות פרטיות של חברים. הגינות הן בבעלותו הפרטית של החבר ובאחריותו.

2. איציק עזרא, מרכז הנוי בקיבוץ, ידיו מלאות עבודה ולדבריו אין לו כוח אדם לאחזקת גינות פרטיות.

לכן מי שיפנה אליו לעניין עזרה בגינתו הפרטית, יוכל לקבל ממנו הפניה (מס' טלפון) לקבלן מתאים שיעשה עבורם את העבודה תמורת תשלום. החבר יוכל, כמובן, להתקשר לכל קבלן אחר לפי בחירתו.

דיברתי עם אליק אלון וגם עם גבע (אשתו של ניר אלון) והצעתנו היא כזו: כל מי שקשה לו לטפל באופן רציף בגינתו, יכול לעשות מבצע חד-פעמי של כיסוי שטח הגינה בריעית ניילון ועליה כיסוי טוף או דשא מלאכותי ולהניח 5-6 עציצים עם צמחים כלבבו, להתקין מערכת השקייה אוטומטית או להשקות עם משפך/צינור לפי הצורך.

אליק ידאג לקניית החומרים (יריעות, טוף, עציצים, קוצב מים) ואת העבודה תעשה גבע אלון (או גנן אחר לפי בחירתכם). החומרים והעבודה הם בתשלום, בהתאם לשטח גינתכם.

סידור כזה נראה בעיניי נאה בהחלט וכרוך בהוצאה חד פעמית, פחות או יותר. לעומת זאת, מי שמעוניין שגינתו תשנה פניה בהתאם לעונות השנה השונות, יידרש להוצאות תכופות יותר. **מה תפקידי בכוח?** אני מוכנה לרכז פניות שלכם, להעביר אותן לאליק, שיבוא אליכם ליעוץ ולסיכום העלות הכספית של החומרים. ואז להעביר פנייתכם לגבע אלון שתבוא אליכם ואיתה "תסגרו" את העלות הכספית של העבודה ומועד ביצועה.

אז אני מזמינה אתכם ברצון ובשמחה לפנות אלי ישירות או בנייד 0523864242. מקוצר 3242 נילי

משאלתה של דורקה התמלאה

כרמלה

איש לא ידע על קיומו של יומן זה, לא חבריה ולא בני משפחתה. דורקה רוזנבלום ז"ל כתבה יומן מייד כשהגיעה לשוודיה ובו תיעדה בדיוק ובפירוט רב את קורותיה מיום הגיעה לאושוויץ ועד להצלתה ממחנה העבודה הגרמני והגעתה לשוודיה - לחופש.

בשנות חייה האחרונות של דורקה נהגה **שלומית חפץ** לבקרה בקביעות, לבלות איתה ולשוחח איתה. יום אחד סיפרה לה דורקה על קיומו של היומן, הראתה לה איפה הוא מונח בתיק החום והביעה משאלה שהיומן יגיע לאחר מותה ל"יד ושם".

לאחר פטירתה העבירה שלומית את היומן ל**דליה כהן** וביקשה ממנה לתרגם אותו. דליה פתחה את הדפים הדקים הצהובים, הכתובים בכתב יד שוטף, צפוף אך קריא, והחלה במבצע. לאחר עבודה קשה וממושכת ביקשה דליה **לשם** לעזור לה להפוך את התרגום לעברית שאיננה משמרת את הפולנית בתוכה.

אז הגיעה תורה של **רחל להט** להתגייס ולהקליד את כל התרגום, כשהיא מסמנת בכל פעם במספרים את העמוד והקטע שבו סיימה את ההקלדה.

עכשיו הגיע תורי. כל החומר המוקלד עבר אלי כדי לערוך את התרגום - תוכן ולשון - בהחלט לא קל כשהתיאורים ביומן ומחשבותיה של דורקה מרגשים כל כך, וכשיש מילים ומושגים לא מוכרים הדורשים בדיקה והבהרה. בכל מקום שבו הופיע הכתיב הלועזי השארתי כך, גם כדי להקל על הקריאה הנכונה וגם כי אין לחלק מהמושגים תרגום לעברית. כך השארתי גם את החלוקה של דורקה לתאריכים, לצד החלוקה שלי לפרקים ולפרקי משנה. את שם החוברת - "רק לא לאבד את האנושיות" - לקחתי מדברי דורקה ביומן.

אחרי ההדפסה הראשונה, התברר מה שהייתי צריכה לדעת מראש, שיש עדיין שגיאות, שאני לא הבחנתי בהן או שאני עשיתי אותן. לכן פניתי ל**יונה צמח** לעזרה.

יונה קראה בדקדקנות כל שורה וכל עמוד, סימנה את השגיאות, הציעה תיקונים, והחומר חזר אלי לתיקונים אחרונים.

כשצריך היה להפוך את הדפים לחוברת מסודרת, פניתי, כמובן, ל**ליעקב שן**. הוא הוסיף להם כריכה עם כיתוב צבעוני, סיכת את הדפים לחוברת וחיבר סרט דביק כחול על גב החוברת. כמובן שעותק של החוברת המתורגמת ניתן לבני המשפחה. שני עותקים נשלחו לפי החוק לספריה הלאומית.

השלב האחרון ב"מבצע דורקה" היה למלא את בקשתה של דורקה ולהעביר את החומר ל"יד ושם".

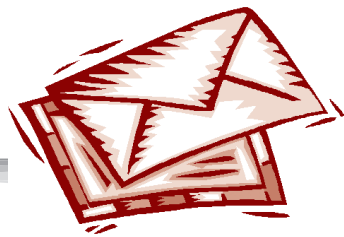
ביום רביעי 30.10.2019 נסעו לירושלים שלומית חפץ, דליה כהן, בתי לשם ואסתר אלט עם הנהג המסור והטוב לוי לשם. הפגישה נקבעה, כמובן, מראש. שם התקבלו בחום ובשמחה. ל"יד ושם" הועברו דפי המקור, והם סרקו אותם כדי שיישאר העתק בארכיון שלנו, ושתי

חברות מתורגמות. אנחנו עדיין מקווים, שביום מן הימים יצליחו להוציא שם את היומן כספר, למרות העומס הרב של כתבי יד המחכים לפרסום. בהזדמנות זאת העבירה דליה מסמכים נוספים ל"יד ושם". בסיום המפגש החליטו אנשי "יד ושם" שהם יבואו לשער הגולן לתעד חומרים נוספים. על מועד הגעתם תתפרסם ידיעה לציבור. זהו. נסגר מעגל, משאלתה של דורקה התמלאה והיומן הגיע למקום שהוא צריך להיות בו. מי שרוצה לקרוא את היומן המרגש הזה - אפשר לקבל אותו בספריה שלנו ובארכיון.

מתיק המכתבים

אל: רמי יעקב מזכיר שער הגולן
מודים בכל ליבנו, על צנצנות דבש שער הגולן, שי למען מתנדבי עמותת המייסדים מוותיקי עמק הירדן.
תרומתכם, דבש מתוק, מעשירה את השי, משמחת את ליבנו וגורמת לנו הנאה רבה.
מאחלים שתראו ברכה בעמלכם. בבריאות טובה בשמחה ואושר,
נשמח לשמור עמכם על קשר.

אסתי עמית
מנכ"ל עמותת המייסדים

הוא עוד ישוב

נורית קצירי

מזה זמן רב אני חושבת לעצמי למה לא לכתוב בעלון על בני הקיבוץ לשעבר, לראיין ולספר על אלה שעזבו את החממה, את חי הנחות והביטחון וחיים כיום ברחבי הארץ או בחו"ל ובהחלט עשו זאת והצליחו. לשמוע ממקור ראשון ולא מההורים המשוחדים מה עיסוקם כיום: מי בחינוך ובתרבות, מי בספורט ואמנות, מי בקולינריה ועסקים, מי בחקלאות ותעשייה, מי ברפואה ומחקר, מי בארכיטקטורה ועיצוב, מי בתקשורת ובטלוויזיה ויש גם במשפטים, בממשל, בהייטק ובדיפלומטיה. מתוך ידע אישי, הם מביאים המון גאווה ואנחנו... בכלל לא ידענו כמה הם מוכשרים.

המדור ייקרא: "הוא עוד ישוב" אולי לגבי רבים מהבנים נכון יותר לומר, כמו בסוף השיר הידוע, "הוא לא ישוב, הוא לא ישוב", אך ממרום גילי אני יודעת שלעולם אין לדעת... NEVER SAY NEVER

וכאן אני פונה אליכם, הורים ואחים חברי הקיבוץ כיום, להעביר לי את המייל /או הנייד של הבנים ואני כבר אעשה את השאר. כמובן, רק למי שרוצה ומתאים. הכל מתוך כבוד והערכה. ברגע שיהיה לי חומר אתחיל להעלות את המדור מדי עלון. והנה השיר שנכתב ע"י יענקלה רוטבליט והולחן ע"י שמוליק קראוס, שהיה אצלנו בחברת נוער, למי שלא יודע.

"בלדה לעוזב קיבוץ"

הוא ללא בלורית, מפה לשם מעט מקריח
אומרים חושב בשמאל, וחי לו בימין
בוילה שבנה אי שם בהרצליה
שפעם ביוכל הוא לביקור מגיע
על זרועו אשתו השחקנית
ישבים עם ההורים על אבטיח
הקיבוץ מביט במכונת.
הוא עוד ישוב....
איזה בן קיבוץ בא לבקר בעיר
נבוך עם התרמיל ובלורית המתנפנפת
ויסקי טוב מוזג, תשתה בחור צעיר
ומחייך: "ספר, אז מה נשמע ברפת".
אוהב לשקוע בכורסא בנחת
להזכיר כל פעם גם אם לא נחוש
בשיחה שמסביב קולחת
"כשאני הייתי בקיבוץ..."
הוא לא ישוב, הוא לא ישוב
ולמה לא ולמה לה ולו חשוב
הוא לא ישוב, הוא לא ישוב
ולמה לא ולמה לה ולו חשוב
הוא, הוא לא ישוב.

לפני חמש שנים עזב את הקיבוץ
עם מזוודה אחת ובלורית המתנפנפת
אמרו עליו: "נראה איך יסתדר בחוץ,
תראו שעוד יחזור על ארבע אל הרפת".
עבד בסטיקיה אחת נידחת
גר אצל הדודה וחי בהקפה
במשק ארגנו משלחת
לא יכלו לשאת את החרפה.
פעם ביוכל הגיע לביקור
היה חומק בשביל, ועם הוריו יושב בחדר
מסמיק מעט נבוך ולא מרבה דיבור
"כן" ו"לא", "אל תדאגו, אצלי הכל בסדר"
אומר שלא צריך, אבל לוקח
קילו אלכסנדר וכמה יונתן
וממלמל: "תודה, אתה יודע,
רק בשביל הדרך, כמובן".
הוא עוד ישוב, הוא עוד ישוב
זה ג'וק קטן וזה עובר ולא חשוב
הוא עוד ישוב, הוא עוד ישוב
זה ג'וק קטן וזה עובר ולא חשוב
הוא, הוא עוד ישוב.

הדרך הבטוחה לבית הספר

שי אלט

מה שקרוב לעין קרוב ללב. מעולם לא חשתי תחושת לחץ וחרדה מכביש פנימי בתוך הקיבוץ עד... למעשה, הכביש לא אשם, האשמים הם אותם חברים וחברות המרשים לעצמם לנסוע בו בשעה הכי מסוכנת, והכי לא הגיונית.

על מה מדובר? כולנו מכירים את הכביש הפנימי המוביל ממגרש החניה אל כיוון מרפאת השיניים (משמאל). אני מניח שהוא נבנה על מנת לאפשר לאמבולנסים להגיע קרוב למרפאה ז"ל, והיום כגישה מהירה ל"בית הדר". אבל אותו קטע מקולל, של אולי 20 מטר, הופך לעורק תנועה, עמוס דרמטי ברוכבי אופנים, מדי יום בשעות הבוקר. למען הדיוק, בין השעות 7:00 ועד 7:30, טסים באופנים על הכביש הזה עשרות ילדים הממהרים להגיע להסעה לביה"ס. ולא "סתם" ילדים, אלא ילדינו בגיל המחייב אותם בליווי מבוגרים על מנת לרכב בבטחה ולהגיע להסעה.

והנה, כאילו הדבר לא ברור מספיק, מצאתי עצמי נאלץ להתעמת עם חבר קיבוץ, שהוא ואשתו החליטו שהשעה 7:15 זה הזמן הנכון לנסוע על כביש זה! ברור! תוך שהוא מנסה לתמרן בטווחים של ס"מ בודדים בין ילדים המנסים להגיע להסעה. כשדרשתי ממנו לעצור ולפחות להמתין כמה דקות - זכיתי "לברכות" ותוארתי "כחוצפן". לא יאומן!

רק לסבר את האוזן: במסגרת עבודתי אני נחשף למגוון פעילויות הקיימות בבתי"ס במוא"ז הגלבע ובקשר שלהם עם הורי התלמידים. אם יש נושא שיש עליו תמימות דעים, ושלל פעילויות בגינו, הרי שזה בטיחות הילדים, ובדגש על ההגעה הבטוחה אל ובחזרה מביה"ס. תוכניות כמו משמרות זה"ב, הדרך הבטוחה, נשק-וסע, הן רק דוגמאות בודדות לדברים הרבים הנעשים בתחום על מנת להגן על הילדים.

ואני שואל האם בכלל נושא זה דורש הסבר "אקדמאי"? מדובר על בטיחותם של ילדינו! מכאן, ישנה צפייה לאמירה קהילתית ברורה: אין נסיעה ברכבים בכביש הזה ובשעות הללו! פשוט לא נכנסים ולא יוצאים ממנו.

לצד, כנראה שלא ניתן להציב שער בקטע הכי מסוכן (החיבור עם המדרכה המגיעה מהכלבו), לכן אחזור ואבקש: אנא, הימנעו מנסיעה שם ברכב בשעות הללו.

הדברים נכתבים ברוח טובה ומתוך בקשה לחברים להקפיד על הדבר. זה, כמובן, לא משחרר אותי או הורים אחרים מהחובה להגן על ילדינו וגם להעמיד במקום כל "גאון" שיציב אותם בפני סכנה.

70 שנה להתחלת החפירות באתר הירמוכי

החופרים / מרדכי גלדמן

...אנו נחפרם להשיבם אל זמננו
כד החרס, סיר האבן, גרזן הצר
הפנים החקוקות בחלוקי הנחל
זכרות הטין הזקורה Resurrection, Erection
...כאן העיר הראשונה, הראשה
שלשה אלפים מספר תושביה
והם שישדו את הרחוב הראשון
בין בתים של בצ' שלמדו מצרעה
לפני הספירה, לפני החסור, לפני הסוס, לפני...

[חלק משיר שכתב גלדמן אחרי ביקור בחפירות שער הגולן, כנראה סביב 1989.
חוה ברייר קראה אותו בערב הירמוכי.]

לפני 70 שנה החל פרופ' שטקליס בחפירות באתר התרבות הירמוכי, והוא זה שקבע את המונח "תרבות ירמוכית". יהודה רות היה זה שהזמין את שטקליס, אחרי שהראה לו את הממצאים שהוא אסף בעבר (ביניהן ה"ונוס" המפורסמת שנשרפה במלחמת העצמאות).
לציון 70 שנה לתחילת החפירות יזמו והפיקו עובדות המוזיאון ערב יצירה ובילוי על טהרת התרבות הירמוכית ובצידו "קפהדשא".

הדשא ומשטח רחבת המוזיאון מלאו בעשרות ילדים, הורים וסבים, שמיהרו אחרי ארוחת הערב ובאו ל"ערב הירמוכי".

את הסדנאות לילדים הדריכו:

מרב אורים (עברי) - יצירת כלים וצלמיות בחומר,

קתרין עברי - תליונים לפי דגמי התצוגה במוזיאון ובשיטות קדמוניות,

גליה גל בן סירא - גילוף באבן גיר,

יונה צמח - טכניקה מעורבת ליצירת תמונות בהשראת מוצגים במוזיאון,

רחל קמינגס - קליעה למטרה ונילי ארזי- סורים במוזיאון.

הערב היה בחסות ועדת תרבות. תודה מיוחדת לחשמלאים וליהודה שריג.

היה יצירת, היה טעים, היה שמח והייתה אווירה נהדרת של קהילה.

שער הגוף

מרכז פיזיותרפיה

פיזיותרפיסטית ילדים הצטרפה ל"שער הגוף"

מרכז טיפולי הפיזיותרפיה בשער הגוף, "שער הגוף", בניהולה של פנינה קיטאי, התחדש בשירות חדש עם הצטרפותה של ענת אלטר, פיזיותרפיסטית ילדים. השירות ניתן לילדים בכל גיל ובכל מצב בריאות: התפתחות, שיקום, תפקוד ותנועה. במהלך הטיפול יאובחן המצב הגופני, התפקודי וההתפתחותי של הילד ונבנה תכנית טיפול מותאמת לצרכיו. מרכז "שער הגוף" מוכר לצורך החזרים מקופת חולים כללית מושלם.

בצוות המרכז:

פנינה קיטאי, ציפי מליאנקר, אביטל שרף, ניר אלטשולר, מנאל שיבלי וענת אלטר.

ביחד להגנת הסביבה

פרויקט השקיות חוגג 14, והגינה הקהילתית קמה לתחיה

הגינה הקהילתית שלנו, ליד בניין הנעורים, נזנחה בשנים האחרונות. בשבוע שעבר החלו מספר חברים צעירים לשקמה ולהחזיר אותה לייעודה כגינה קהילתית, בה עובדים ושותלים ומנקשים ילדים והורים וכל מי שמעוניין.

חזרתה של הגינה מגיעה בסמיכות לחגיגת יום הולדת סמלית לפרויקט הסביבתי הוותיק בו אנו שותפים פעילים - "שקיות או לא להיות", שמובילה **גולי אורטל עברי**. למי ששכת, מדובר בשיתוף פעולה רב-דורי בו לוקחים חלק תלמידים מהעמק ותעסוקת הקשישים "רב-חן" בשער הגוף, שם מייצר מדי יום **יוסף פיצ'וטו** (ולפניו **פלה**, **בלה בגם** ו**אראלה כהן** הנפלאות, זכרן לברכה) שקיות צבעוניות לשימוש רב פעמי לנשיאת פירות, ירקות וכל מה שקונים. המטרה בהחדרת השקיות הללו היא מניעת השימוש בשקיות ניילון חד-פעמיות מזהמות הסביבה.

אז איך משתתפים? גולי אורטל עברי שלנו, מנהלת הפרויקט, מזמינה אותנו לרכוש ערכות של 5 שקיות צבעוניות בכל-בו שער הגוף במחיר של 20 ש"ח, ובכך לעזור לשמור על הסביבה. ההכנסות - לא מיותר לציין - חוזרות לקהילה למגוון פעולות חינוכיות ולהסברה, ביניהן עם הילדים במוזיאון, הרצאות על הגנת הסביבה לוותיקים, סדנאות יצירה לילדי המרכז והכיפון, בניית טאבון, פעילות ט"ו בשבט, הצגות לילדים ועוד.

תרצה ברגל ז"ל - 30 למותה

גמאורת הגיים

פיקולו צפצפן זה בכי התינוק שנולד,
והנה הצחוק הראשון - זהו חליל הצד,
סולו של הכינור נוגע עד הלב -
זה וידוי אהבה ראשון, מתוק וקצת כואב,
לפתע הפסנתר נוקש, נוקש על כל קלידיו,
וכבר יש משפחה שלמה: אבא, אמא וטף.
ומאחור הומה הקונטרבס העב -
זהו קולו העמוק והרוטן של הסב.
וכך כל כלי התזמורת בסימפוניה יחדיו
משלבים חיי אדם, שלב אחרי שלב,
גם פיאנו, וגם פורטה וסיום של תוף,
כי לכל סימפוניה מגיע פעם סוף.

[את השיר הזה בחרה מרים ירדני לקרוא בהלוויה מתוך
חוברת השירים של תרצה שיצאה ליום הולדתה ה-90.]

עזרעו

נתחיל ביום ראשון,
אולי בבוקר עם שיר של יהורם גאון.
ביום שני, מה לעשות,
צריך להתחיל לעבוד.
יום שלישי פעמיים כי טוב, אולי,
אבל גם כך פעם אחת זה די.
יום רביעי, סתם יום של חול,
שאתה גם לשכוח יכול.
יום חמישי אתה מנגן,
לסוף השבוע מתכונן.
יום שישי, נרות של שבת ומפה לבנה,
וגם ארוחה חגיגית כבר מוכנה.
ובבוא השבת סוף סוף יום מנוחה,
ונשמח כולנו עם שבת המלכה הברוכה.

[מחוברת השירים האחרונה של תרצה]

הרהורים על שטרות כסף

אבישי כהן

יום אחד אני מוציא לתומי שטרות מהכספומט ורוצה לשים אותם בכיס האחורי עד שאגיע לדירה ואסדר אותם בארנק. זה לא הולך. הכיס האחורי סגור. נו, זה בטח בגלל הגופייה הארוכה שהיא מחוץ למכנסיים ומכסה את הכיסים. מפשיל אותה למעלה ועדיין זה לא הולך. מה קרה? חושב לרגע ותופש: היעלה על הדעת לשים את האנשים הנערצים עלי על הישבן? ולו רק את הדיוקנאות שלהם.

זאת ועוד - הדירוג המטומטם באמת של ענקי הרוח והעברית: טשרניחובסקי (50 ש"ח) "הבו לי חרב! על משנאי אצריח... אל אלוהי כובשי כנען בסופה, וייקחוהו ויאסרוהו ברצועות של תפילין!" - משורר, רופא וסופר. האם הוא שווה פעמיים וחצי את רחל (20 ש"ח): "... בן לו היה לי, ילד קטן, לאחוזו בידו ולפסוע בשבילי הגן... רך וצלול השם כרסיסי נהרה, לילדי הקטן אורי אקרא!" - כמה תינוקות קיבלו בארץ את השם אורי בעקבות שירה של רחל כולל אורי שלנו. ולאה גולדברג (100 ש"ח): "...כבשה פועה, בוכה בדיר, זה בנה הקט אשר אבד..." אותו כאב, נוסח עקיף ומעודן יותר. שתי ענקיות, שתי נשים עריריות, ומה שהן עשו מהכאבים שלהן. הן כאבו ואנחנו הרווחנו. כמעט לא נעים - האחת שווה חמש פעמים את השנייה? זה מצלצל רע אפילו בתור בדיחה. אלתרמן (200 ש"ח) היה פשוט מעיף אתכם מהמדרגות אם רק הייתם רומזים לו על ההשוואות האלה.

הנה הצעה: להדפיס על השטרות את דיוקנאות שונאי ישראל - אותם יהיה נעים לשים על התחת ואפילו לקנח בהם בלית ברירה. כדאי להתחיל בפרעה והמן, ואולי להמשיך בתומס דה טורקוומדה, ראש האינקוויזיציה הספרדית. לא חסרים צוררי ישראל. את האחרונים - הס מלהזכיר אפילו. משונאי ישראל נעים יהיה להיפטר. שטרות כאלה נעים יהיה להחליף במאכל ומשקה, בירה ויין, שוקולד וגלידה, ספר טוב וכמובן לתרום לצדקה או לעניין צודק. "קח לך פרעה אחד ושלושה המנים ושיהיה לך לבריאות!" מקסים, לא כן?

מתנה / צ'סלב מילוש (בהשראת חודש הזקן הבינלאומי)

יום כה מאושר.

הערפל נמוג מוקדם, עבדתי בגן.

קוליברים נצמדו אל פרח הקפריפוליום.

לא היה דבר על פני האדמה שרציתי לעצמי.

לא הפרתי איש שפדאי היה לקנא בו.

את הרע שהיה שכחתי.

לא בשתי לחשוב כי הייתי מה שהנני.

לא חשתי כל מכאובי גוף.

בהזדקפי ראיתי ים כחול ומפרשים.

(מפולנית: דוד וינפלד)

תמונות מחיי קריאה

נורית קצירי

מדור חדש לתולעי ספרים וגם לכאלה שקוראים ספר רק פעם ב..... תמיד אהבתי לקרוא. בילדותי הרכה הקריאו לי הורי ספרי ילדים בגרמנית: אגדות גרים, מקס ומוריץ, אגדות אנדרסון, יפתח המלוכלך, אלף לילה ולילה ועוד. ברגע שידעתי לקרוא בלעתי אותם, את הספרים. חלום חיי היה לעבוד בספרייה, וראה זה פלא, היום אני מתנדבת בשתי ספריות - בספריית הקיבוץ ובספרייה האזורית. אני נחשפת לכל הספרים החדשים שיוצאים ומרגישה כמו בחנות ממתקים.

במהלך השנה שעברה, כשהתמודדתי עם הלימפומה והשינה נדדה, קראתי כמות אדירה של ספרים, מעל 150. שעות הקריאה החליפו הרבה משעות השינה. מצאתי בהם נחמה והסחת דעת, מתח ועניין, עצב וחמלה והמון הזדהות.

במדור זה אמליץ על ספרים שאהבתי. לא תמיד היה קל לקרוא אותם. היו ביניהם שממש טלטלו ואפילו הכאיבו, היו כאלה שהצחיקו וגרמו לי לעונג אמיתי, היו שריתקו והמתח שסיפקו בעלילה לא הניח לי לעזוב אותם עד הדף האחרון.

היום אמליץ לכם על שלושה ספרי מקור, שנכתבו על דמויות בחברה הישראלית. לכולם יש מן המשותף. הם מספרים על אנשים פשוטים, עם מצוקות, חלקם ממש פגועים נפשית, חלקם באים ממשפחות הרוסות, חלקם בנים להורים שאינם מבינים הורות מה היא, חלקם ילדים. כולם גיבורים בעיניי, אבל מבחינת החברה בה הם חיים בספר הם אנטי גיבורים, לא נחשבים ואפילו 'שקופים'.

כל אחד מהספרים נכתב ע"י סופר אחר. כולם מאד 'זורמים', קריאים ומספרים על תקופות שונות בחיי המדינה.

הספר הראשון: "אח שלי איוב" מאת שמי זרחין.

הספר השני: "אמא קומי" מאת אלדד כהן.

הספר השלישי: "טווס בחדר המדרגות" מאת גלית דיסטל-אטריביאן.

למי שלא מפחד להרגיש כאב, לקרוא על חוויות חיים קשות ואף יותר מזה, לפגוש טיפוסים הזויים, על גבול השיגעון כולל הלומי קרב, מומלץ מאוד לקרוא כל אחד מהספרים האלה. אני מאמינה שזמן רב גיבורי הספרים ימשיכו איתכם במחשבות ובלב.

האינפרה-חרדיות והאולטרה-לאומנות מסכנים, לדעתי, את עצם קיומנו בארץ ישראל, וסכנתם אינה פחותה מסכנת האויבים החיצוניים.

חיים באר, "מסע דילוגים"

הספרייה האזורית מזמינה את כולם

אז מה יש לנו בספרייה?

- פותחים את הבוקר עם קפה טעים ועיתון - 2 עיתונים יומיים מגיעים יום ליום לבית גבריאל ואתם מוזמנים לבוא ולפתוח איתם את הבוקר כאשר הנוף המרהיב של הכנרת פרוש מולכם.
  - מבחר חדש ורחב של ספרים רבי מכר זמינים להשאלה הביתה.
  - ספרי שמע (דיסקים) רבים להשאלה הביתה.
  - ספריית ילדים מקסימה ונעימה עם משחקי קופסא רבים.
  - השאלה דיגיטלית של ספרים לציבור מנויי הספרייה.
  - קורס כתיבה יוצרת בהנחיית עינב שור דיעי - שני מקומות אחרונים - כדאי להזדרז.
  - מפגש ראשון בתאריך 11/11/2019 בספרייה.
  - משחקי חשיבה גדולים מפוזרים ברחבי בית גבריאל להנאתכם.
  - ו... כמובן אירועי תרבות לציבור הרחב!
- מגיע אלינו בחודש הבא נועם חורב במפגש מרתק, ולילדים הצעירים שעת סיפור עם רן זמיר - "הצב של אורן".

שימו לב !! שעות פעילות הספרייה אחרי החגים הינן:

ימים א', ב', ג', ה'

09:00-14:00

16:00-19:00

יום ד'

15:00-19:00

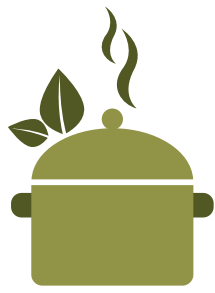
יום ו'

09:00-13:00

הספרייה האזורית נהנית יומיום מנבחרת מתנדבים נפלאה, מי שמעוניין להצטרף לנבחרת מוזמן לפנות לספרייה.
מוזמנים להגיע אלינו !!!!

שירלי יוסף - מנהלת ספרייה אזורית עמק-הירדן

04-6751175 שלוחה 7

האופנה לסירים

שרית עזרא

והפעם: האפשרויות בעוגה הבחורה

חוזרת לכתוב את פינתי זו. מתחדשת ומתרגשת בה, כבהתחלה חדשה. השבוע קיבלתי הודעת פרסומת שנפתחה בצמד מילים שמאוד מצא חן בעיני - מועדים לשיגרה. ואכן אחרי ימים רבים של חגי, וחולי מועד ... ימי חופש נעימים, מלאים במפגשים של אהבה ושמחה חוזרים לשיגרה... לכאורה, נשמע "אפור", אך אם נדע לראות בכל יום חול, שגרתי ככל שיהיה, התחלה חדשה שטמונה בו האפשרות למפגש חדש, לגילוי חדש לצמיחה. והרי כל יום מחדש ניתנת לי ההזדמנות והבחירה, וזה מרגש ונפלא וכך הופכת השיגרה ל"מועד". וביותר רחב, הרי אנו נמצאות בימים של בראשית, שנה חדשה מתחילה. ואני מתמלאת בתקווה ובציפייה ממה היא תביא? במה אוכל בשנה זו להתחדש, לשנות להתפתח - איני יודעת. אך אני מאמינה ובוטחת ברצון שבי לעשות ולהתכוון במעשים שלי השנה כדי שתהיה טובה יותר מקודמותיה, לעצמי, למשפחתי ולכל סובבי. אז יאללה, נשים יקרות, בואו נתחיל! והרי תכליתה של הפינה הזו היא להעשיר אתכן במתכון שתהיה לכן עוד אפשרות לשמח את בני משפחותיכן. והפעם אני מביאה לכן מתכון שהוא בסיס, שאפשר לשנות ולהעשיר אותו במגוון רחב של אופנים. כן, כמו יום שיגרתי שיכול להפוך ליום בלתי נשכח, גם במתכון הזה טמונה האפשרות, תהיה הבחירה שלכן אשר תהיה.

העוגה הבסיסית:

1 שקית סוכר וניל	מצרכים ל-3 תבניות אינגליש קייק:
1 גביע שמנת חמוצה	200 גרי' חמאה רכה
2 כוסות קמח	2 כוסות סוכר
1 שקית אבקת אפיה	4 ביצים

אופן ההכנה:

1. מחממים תנור ל-180.
2. מקציפים את החמאה והסוכר (בוו גיטרה) לקרם אחיד.
3. מוסיפים את הביצים אחת, אחת, את גביע השמנת החמוצה והסוכר וניל, תוך כדי הקצפה במהירות גבוהה.
4. מורידים מהירות, מוסיפים את הקמח ואבקת אפיה ומערבבים עד לתערובת קרמית אחידה.
5. משמנים 3 תבניות אינגליש קייק ומחלקים את התערובת ביניהן בכמות אחידה.

ואז מוסיפים את הגיוונים:

1. **עוגת שיש:** ממיסים 200 גר' שוקולד עם חצי קופסת שמנת מתוקה. מקררים מעט ומערבבים עם 2-3 כפות מהתערובת של העוגה הבסיסית. לכל עוגה שופכים מעל פס מתערובת השוקולד ובעזרת סכין, בתנועת שמיניות, מערבבים את קצת התערובות.
2. **עוגת מייפל:** מפזרים מעל כל תבנית אגוזי מלך או פקאן קצוצים גס (סה"כ כמות כ- 100 גר'). ומיד כשמוציאים מהתנור לזלף בנדיבות מייפל מעל כל תבנית.
3. **פרי:** לפני תחילת ההכנות לעוגה הבסיסית חותכים לשמיניות 4-5 מפירות הקיץ כמו: שזיפים, נקטריות, משמש. שמים בקערה עם 1 שקית סוכר וניל, כמה כפות ברנדי וכפית קינמון ומערבבים. הפירות נחים להם כך מס' דקות. מחלקים את פרוסות הפרי המושרות בין התבניות עם תערובת העוגה הבסיסית (אין צורך להקפיד על סידורם, כיוון שהם שוקעים ונטמעים בעוגה בזמן האפיה). ניתן לפזר סוכר - לאחר התקררות העוגה, או לשמור את הנוזלים שנצברו בקערת ההשריה, ולזלף אותם מיד בתום האפיה בין התבניות.
4. **תפוחים ושוקולד:** אל תערובת העוגה בשלב הוספת הקמח מוסיפים 2 תפוחי עץ ירוקים מגוררים ו-100 גר' שוקולד מריר מגורר או 1/2 שקית שוקולד צ'יפס.

בהצלחה ובאהבה,
שרית עזרא

והפעם - מפי הטף לדורותיו

- אמא רתם ברק שרה: "היא לא תשכח לשים לולב והדסים, ענף של ערבה ירוק, רימון בתוך עליו וכל פירות הסתיו..."
- אלה** (בת 7): אבל, אמא, למה צריך רימון בתוך חלב? זה לא טעים!
- .....
- אמא ענת לשם כועסת על אריאל.
- אריאל** (בת שנתיים): אמא, קחי מוצץ ותירגע!
- .....
- סבתא רחל מחפשת קולפן שעושה "גפרורים" של גזר.
- איתן לסקה** (בן 5): למה סבתא רוצה להכין גפרורי גזר? זה ישרוף לה בפה...
- .....
- אמא בתי לשם קוראת מרחוק: אביב, בוא רגע!
- אביב** (בן 5): למה את קוראת לי בורג?
- .....
- אמא רתם ברק וגל מכינים שיעורים בתורה. גל מצייר מה אלוהים ברא בכל יום.
- אמא: גל, אבל מה תצייר ביום שבת, יום המנוחה?
- גל** (בן 6): אמממ..... לא יודע, את אלוהים בפנסיה?

לזכרו של רמי אפריק ז"ל

חבר ילדות, חבר לסיירת גולני, ו'סתם' חבר

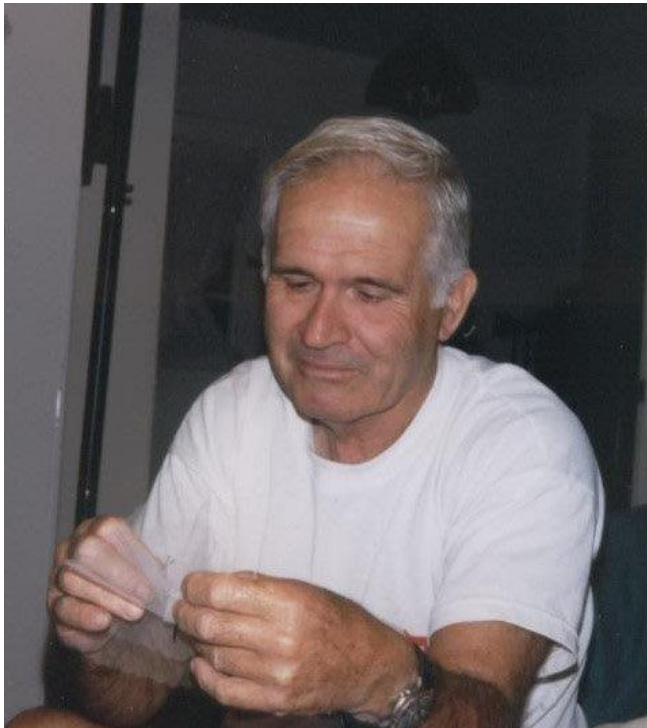
אילן אשל

רמי נולד בבית החולים בתל-אביב, כאשר הקיבוץ היה עדיין בראשון לציון ונקרא "עין הקורא". בגיל שנה עבר רמי עם עדינה אמו לשער-הגולן, קיבוץ שהיה אז בן שנה בלבד (אברהם, אביו, כבר היה שם).

גדלנו יחד בבית הילדים והיינו חברים טובים. כשנתיים לאחר מלחמת השחרור עזבו הוריו של רמי את הקיבוץ, ועברו להתגורר בבאר-שבע. אברהם אביו היה מכונאי במקצועו, והקים את המוסד הראשון של שער-הגולן. רמי למד ממנו רבות ונעשה מומחה לטרקטורים ולרכב כבד. רמי היה תמיד הילד החזק ביותר בקבוצה, שנקראה אז קבוצת "רימון". הוא היה שתקן, ולא התבטא הרבה בקבוצה, אבל הייתה לו הבנה מעשית וטכנית לכל דבר. ילדותנו הייתה מאושרת גם לפני המלחמה, ואפילו בתקופה בה היינו פליטים בחיפה, שוטטנו בכרמל בין בתי הערבים העזובים, ורמי התמחה בפריצת כספות, שהיו כולן ריקות. הבנו מה שקרה לשער-הגולן רק כאשר ראינו בעיתון "על המשמר" את הכותרת הנוראה "שער הגולן ומסדה עולות באש". אחרי שחזרנו לקיבוץ היינו יחד במוסד החינוכי "בקעת כנרות" ליד בית זרע, שם הכיר רמי את תמר אסא, שנעשתה חברתו, ואחר כך אשתו.

התגייסנו יחד באוגוסט 1954, ובהיותנו בבקו"ם ניסינו להתקבל לצנחנים, אך שלחנו לגולני ולסיירת. עברנו טירונות קשה, כולל טרטורים רבים על סף התעללויות, אבל הייחודי שלנו, שכלל חברים רבים מקיבוצי העמק וקיבוצי עמק יזרעאל, התגבר על הכול. בסוף הטירונות הוצבנו שנינו לסיירת גולני. את כל השירות שלנו עברנו יחד בסיירת, למעט חצי שנה בה הייתי בקורס קצינים. רמי התבלט מהתחלה כחייל מעולה, בעל כושר גופני טוב מאוד. מעולם לא שמענו ממנו תלונה על קושי כלשהו, גם כשהיה קשה, ואחרים התלוננו - הוא היה מחייך חיוך קל אופייני ומסמן עם ידו תנועת ביטול כאומר "זה עוד כלום, זה יעבור". רמי נעשה במשך הזמן אחראי על הנהגים ועל הטיפול בגייפים של הסיירת, ומומחיותו התבטאה בסיפור הבא: עברנו תקופה לא קלה של שירות בדרום, כאשר המחנה שלנו היה במשמר הנגב. תפקידנו היה סיורים בגבול רצועת עזה וגבול מצריים, מאזור כיסופים ועד דרומית לכרם-שלום, שנקרא אז "כארם אבו סלים". בסיור היו תמיד שני גייפים. יום אחד הדרמנו יותר מהמתוכנן לכיוון ניצנה, ואחד הגייפים עלה על מוקש-נעל. למזלנו, אף אחד מהחיילים לא נפגע, אבל הבנו שאנחנו בתוך שדה-מוקשים. עצרנו את הגייפ השני, ונכנסנו ברגל בזהירות לשדה, כדי לעזור בהחלפת הגלגל הפגוע, אך עד מהרה התברר ששני הגלגלים הקדמיים התפוצצו. החלפנו לגלגל אחד עם הגלגל הרזרבי של הגייפ השני, אבל הגייפ הפגוע, שדידה על שלוש, לא הצליח לצאת. רמי מצא את הפתרון בעזרת מוט-גרירה, שהוכנס בשיפוע בין השלד למתווה הגלגלים של הגייפ, וכך ברורס איטי הצליח להוציא את הגייפ משדה המוקשים.

סיפור שני קשור באברהם, אביו של רמי. אברהם ועדינה חיו בבאר-שבע. הסיירת הייתה במשמר-הנגב, וזה איפשר לרמי לבקר את הוריו לעיתים. יום אחד הזמין אותנו אביו של רמי למסעדת מוריס, שנחשבה למסעדת סטייקים טובה. הלכנו ברצון ונהנינו מאד. לאחר מספר ימים קבלה הסיירת משימה - לאתר איזור בו הבדואים משבט עזאזמה שוחטים גמלים ומוכרים את בשרם כבשר בקר למסעדות בבאר שבע. איתרנו את המקום, ובתחקור של אנשי השבט, נודע לנו, שאחד הלקוחות העיקריים שלהם, היה מוריס, בעל-המסעדה בה אכלנו. חשבנו: בעצם לא נורא, העיקר שהיה טעים ולא קרה לנו כלום, אך המסעדה נסגרה לשנה. במבצע סיני לחמנו באזור רפיח ואל-עריש. רמי היה עם פלוגת הגיפים, ואני עם הסיירים הרגליים. לחמנו במפוצל, אבל אחרי המבצע, שמעתי ממפקד הסיירת, יהודה אשנפלד (גולן), שרמי תיפקד בקור רוח ובתושייה, כאשר אחד הזחל"מים המובילים עלה על מוקש, וציר ההתקפה נחסם. שאלתי את רמי על כך, אבל כרגיל הוא ענה לי בחיוך קל ובתנועת ביטול, כאומר: "זה כלום, לא עשיתי משהו מיוחד". תמיד אזכור את רמי כידיד אישי וכאיש יקר. יהי זכרו ברוך.

כך סיכחנו את האי

יעקב כהן מספר את סיפורו של שלמה כהן

סוף מלחמת העצמאות. המדינה קוברת את מתיה, מלקקת את פצעיה, וקולונל ז'אן קלוד הבלגי מלקק את שפתיו היבשות ומקלל את הילידים הארורים שגרמו לו לעזוב את בלגיה הקרירה והירוקה ואת ארוסתו היפה לטובת סימון הגבולות עם תום המלחמה. ז'אן קלוד הוא חבר בוועדת שביתת הנשק, והוא ומיג'ור דאוד הירדני נשלחו לסמן את הגבול שבין ישראל לירדן לאורך עמק הירדן. ומי שנבחר ללוות אותם הוא מוכתר המוכתרים של העמק - שלמה כהן.

אז שלושתם נגררים להם באמצע הקיץ לאורך הגבול ומיישוב ליישוב, ושלמה שהוא קצין מודיעין בתפקידו בצבא ומעריך, בצדק או שלא, שכל מה שהוא יספר להם יעבור גם לצד השני - מגזים בכוונה בהערכת הכוחות שנמצאים בכל ישוב, על מנת שלא יתפתו הערבים לפלוש מחדש לעמק הירדן. וכך כל ישוב עם עשרה רובאים וחמישה נערים עם רוגטקות הפך למוצב פלוגתי עם עשרה ברנים וכן הלאה, עד שהם מגיעים בשארית כוחותיהם לאשדות יעקב, ששלמה הופך בהבל פה ליעד מבוצר עם שתי מחלקות ומחלקת נשק כבד.

ישראל להבי, המוכתר של אשדות יעקב, יהודי יקר וחבר טוב של שלמה, אומר לו בשקט בעברית שלא מובנת לקצינים: "אבל, שלמה, על מה אתה מדבר? יש לי כאן בקושי שלושים לוחמים עם 15 כדורים לאדם". "שששש", מהסה אותו שלמה, "הגויים לא צריכים לדעת".

ז'אן קלוד, שנפשו קצה בחום הכבד ובמלחמות הילידים, פורס את המפות ואומר לשלמה: "אולי תסמן לנו על המפה איפה עבר הגבול בהמשך ונעצור כאן, לפני שיצרפו גם אותי לרשימת החללים של הסכסוך הזה". שלמה נרכן בשמחה על המפות ומסמן קו שכולל בתוכו את האי. "זה היה שייך לנו תמיד", הוא אומר. מיג'ור דאוד לא מכיר את האיזור, וז'אן קלוד לא חושב ששטח בגודל האחוזה של המשפחה שלו שווה בדיקה נוספת בחום הקיץ של עמק הירדן, וכך סופח האי למדינה הקטנה שנולדה, ואנשי העמק נכנסים אליו לחרוש את אדמתו.

אחרי כמה ימים מגיע קצין ירדני רכוב על סוס עם דגל לבן כדי לבדוק מה היהודים עושים כאן ואם אין להם תוכניות להמשיך ולכבוש שטחים בירדן. כשהוא מבין, שבזה מסתיימים חלומות הסיפוח של היהודים, הוא מסתובב ומסתלק.

ככל הידוע, המפות נשלחו לאישורים על-ידי אינסטנציות יותר גבוהות בוועדת שביתת הנשק. הבן של רוח'ה אמיתי, שחקר את הנושא, טוען שהיה זה משה דיין שבהינף עיפרון סיפח את האי. יכול להיות. השאלה היא, אם הוא המציא את הסיפוח, או שפשוט אישר את הסיפוח ששלמה כהן יזם. היום, כמובן, כבר אין את מי לשאול. מה שאני כן יודע הוא, ששלמה כהן מעולם לא היה שקרן או בדאי.

ובנימה אישית, אני יכול להוסיף, שלמרות ששלמה כהן הוא אבא שלי ולמרות שהשיבר הראשי על הצינור שמוביל מים לעמאן נמצא קרוב למסדה ואין בעיה לקפוץ עם מפתח צינורות ולסגור אותו, ועם כל הכבוד לאנשי אשדות יעקב שעיבדו את השטחים שעל האי כל השנים הללו, נראה לי, שהאי הקטנטן הזה לא שווה את הריב והדמעות.

ובשולי סיפורו של יעקב - בכתבה של קרני עם-עד ב"ידיעות הקיבוץ" מיום 1.11.2019 נכתב: "אלי ארזי, רכז קרקעות ותכנון בקיבוץ אשדות יעקב מאוחד, הוא ההיסטוריון הבלתי מוכרז של נהריים ואי השלום, וזה שהשתתף בשיחות שקדמו להסכם השלום, שהתמקדו בנהריים ובתחנת הכוח שהוקמה בה, בידי מפות מדנטריות ועתיקות יותר המעידות כי השטח היה מצוי בידי הציונים ובידי ישראל לאורך השנים".

בכוחותינו

נועם מורן סיימה את שירותה הצבאי והשתחררה. ברכות לאזרחות!

אלוף משלנו

בתחרות חתירה בינלאומית Night Race בקפריסין (6 מדינות - 70 ספורטאים) עם חותרים בכירים מהונגריה, אלוף אולימפי אחד ואמבסדור של איגוד הקיאקים הבינלאומי ועוד 2 אלופי עולם. **עדי עזרא** שלנו זכה במקום ראשון עם 2 נצחונות! כל הכבוד, אלוף!

סופ"ש שמח

בערב שבת (9.11) **קפה דשא** עבר למוזיאון. (פרטים בתוך העלון). בשנה שעברה נדחה **שוקיבוץ** בגלל ממטרי גשם, השנה (10.11) לעומת זאת נערך שוקיבוץ 2019 במזג אוויר קיצי לכל דבר, שהגביר את הפופולאריות של דוכני המיץ. יותר משישים דוכנים נפרשו בכל שטח הדשא הגדול, רחבת חדר האוכל וסביבתו, ביניהם הסתובבו מאות משתתפים, מחפשים ומוצאים מה לקנות, מה לשתות או לאכול, ועם מי לקשקש באירוע שהפך כבר למסורת בשער הגולן.

מה זה כלבויניק?!

ביום שישי 9.11 בערב רצה שמועה ברחבי הקיבוץ שנושא האוכל (קיבוצים שונים קראו לו מנשקיה) - אותו כלי נשיאה של שלושה מכלי אוכל המחוברים זה על זה, בהם השתמשו בעבר משפחות רבות להבאת אוכל מחדר האוכל לבן משפחה שנותר בבית - חזר לחיינו ולקיבוץ. בירור קצר העלה שלא כצעקתה, אבל תמונות המנשקיה וחברו הכלבויניק נכללות בתמונות ארכיון על הווי שער הגולן, הענפים, שומרי הלילה והמסיבות, המעטרות את מתקני המפיות החדשים שהוצבו על השולחנות בחדר האוכל. מדובר ביוזמה יצירתית מרגשת אותה הגו **מיטל לוי פלד ורותם קידר**, צוות סטודיו egg design, עם **רם אבישר** מנהל ענף המזון. ועל זה נאמר חיים את ההווה, גאים ומתרגשים מהעבר, ומעצבים ביחד את העתיד.

גמלאים פעילים

אנחנו (**רבקה הלמר ונילי ארזי**) ממשיכות במפגשים ושואפות להיפגש כל שבוע ולהביא אנשים מעניינים.

- 2.10 אירחנו את **יהודה כהן** יו"ר הדירקטוריון של מפעל "גולן", שסיפר על הנעשה ב"גולן":
- 16.10 אירחנו את **בן רימר ואילן אשל**. בן סיפר על תוצאות ומגמות באבוקדו ובתמרים. אילן סיפר על מגמות בגידול וצריכת אבוקדו בעולם הגדול.
- 23.10 יצאנו למפגש קל"ב (=קרוב לבית) לבית הצנחן במעגן בהדרכתו המרתקת של **עלי קדם**.

בהמשך "קפצנו" לסטודיו של **טל וייסברון**, שעוסקת ומדריכה ברגישות יצירה בעיסת נייר ובעבודות פסיפס עם ילדים ומבוגרים. היה מאוד מעניין.
30.10 אירחנו את **מאי אלון**, שסיפרה על שנות השליחות בצ"לה.
ביום רביעי 13.11.19 יצאו בני +++60 לטיול ברמת הגולן מרכז בשנית ועד לעגורים באגמון החולה. לא היה קל אבל היה מאוד יפה ומעניין.

לא רק שלט

בבוקר יום ראשון 10.11.19 ניתן האות והטרקטורים הניעו - החלו עבודות תשתית בשכונה החדשה!

שולחנות עגולים

בשני מפגשים בסגנון "שולחן עגול" בנושא הקילטה במודל השיזורי ועיגון זכויות הוותיקים במודל זה השתתפו בשני החוגים כ-40 חברים. הציגו את הנושאים המזכיר **רמי יעקב**, עו"ד **עומר כהן**, ו**ניר ברעם** מחברת "אנשי דרך" שמלווה אותנו בתהליך.

לטיול יצאנו

ביום שני 18.11 יצאו דיירי "בית הדר" לטיול השנתי שלהם ברחבי הקיבוץ, עם צוות העובדים ומלווים מתנדבים. הטיול הסתיים בחדר האוכל במפגש עם ילדי גן שקד, שירים וריקודים.

גשם גשם בוא!

עד יום שלישי 19.11.19 ירדו אצלנו בסה"כ 6.5 מ"מ.

מדינאי חושב על הדור הבא, פוליטיקאי - על הבחירות הבאות...